

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 537/2015-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. októbra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Tiborom Bickom, advokátska kancelária, Dukelská 972/7-3, Považská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uzneseniami Okresného súdu Prievidza č. k. 1 T 211/2010-195 zo 17. októbra 2013 vydaným vyšším súdnym úradníkom a

. k. 1 T 211/2010-208 zo 16. júna 2014 vydaným predsedom senátu a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] odmieta.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2014 doručená sťažnosť advokáta [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uzneseniami Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 211/2010-195 zo 17. októbra 2013 vydaným vyšším súdnym úradníkom a č. k. 1 T 211/2010-208 zo 16. júna 2014 vydaným predsedom senátu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol ako advokát opatrením okresného súdu č. k. 0 Tp 714/2010-2 zo 4. mája 2010 ustanovený za obhajcu obvinenému [REDAKOVANÉ] (ďalej len „obvinený“) v tom čase stíhanému za účasti na prečine úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d) k § 222 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“). Po vynesení konečného rozhodnutia v merite veci – rozsudku okresného súdu č. k. 1 T 211/2010-127 z 15. decembra 2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 2 To 38/2011-143 z 26. mája 2011 sťažovateľ podaním z 15. apríla 2013 požiadal okresný súd o „*priznanie trov obhajoby*“ v označenej trestnej veci, ktoré vyčíslil na sumu 3 344,57 €. Okresný súd uznesením č. k. 1 T 211/2010-195 zo 17. októbra 2013 vydaným vyšším súdnym úradníkom priznal sťažovateľovi odmenu a náhradu hotových výdavkov v sume 2 309,91 €. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej predseda senátu okresného súdu rozhodol uznesením č. k. 1 T 211/2010-208 zo 16. júna 2014 tak, že ju

podľa § 193 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) zamietol.

Sťažovateľ je presvedčený, že označenými rozhodnutiami okresného súdu došlo k porušeniu jeho *„základných ľudských práv, a to najmä nesprávnou, ústavne nekonformnou interpretáciou a aplikáciou práva a extrémnym rozporom s princípom spravodlivosti“*.

V sťažnosti uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Partizánske sp. zn. 1 T 111/2009 z 9. novembra 2009, ktorý nadobudol právoplatnosť 9. novembra 2009, bol obvinený v minulosti odsúdený za obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 4 písm. a) Trestného zákona na nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov a v tejto súvislosti mu v aktuálnej trestnej veci (vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 211/2010) hrozil súhrnný trest odňatia slobody, ktorý sa *„mal ukladať podľa trestnej sadzby uvedenej v § 221 ods. 4 Tr. zák. (10 – 15 rokov odňatia slobody), zvýšenej za použitia asperačnej zásady podľa § 41 ods. 2 Tr. zák., pričom takto upravená trestná sadzba za použitia § 38 ods. 3, § 41 ods. 2 Tr. zák. (zvýšená horná hranica o jednu tretinu) bola v rozpätí 10 rokov (120 mesiacov) až 17 rokov, 9 mesiacov a 10 dní (213 mesiacov a 10 dní), pričom podľa § 41 ods. 2, veta prvá za bodkočiarkou Tr. zák. súd bol povinný uložiť trest nad jednu polovicu takto určenej trestnej sadzby, t. j. v sadzbe 13 rokov, 10 mesiacov a 20 dní (166 mesiacov a 20 dní) až 17 rokov, 9 mesiacov a 10 dní (213 mesiacov a 10 dní)“*.

Táto skutočnosť podľa sťažovateľa *„zároveň zvýšila náročnosť obhajoby obvineného od jej samotného začiatku“*.

Sťažovateľ je presvedčený, že vyšší súdny úradník mu priznal trovy obhajoby v nižšej sume najmä preto, že *„nesprávne, ústavne nekonformne interpretoval ustanovenie § 12 ods. 5 advokátskej tarify, ktoré vychádzajúc z tejto jeho nesprávnej interpretácie, potom pri rozhodovaní o... trovách obhajoby neaplikoval, čím ustálil nesprávnu výšku základnej sadzby tarifnej odmeny za jednotlivé úkony právnej služby uskutočnené v tejto veci“*

(základnú sadzbu tarifnej odmeny ustálil podľa § 12 ods. 3 písm. a/ advokátskej tarify, hoci správne mal pri ustálení výšky základnej sadzby tarifnej odmeny aplikovať § 12 ods. 3 písm. c/ advokátskej tarify)“.

Sťažovateľ „pri vyúčtovaní trov obhajoby vychádzal z advokátskej tarify, ktorá v § 12 ods. 5 zakotvuje, že na zákonné zvýšenie trestnej sadzby u obzvlášť nebezpečných recidivistov pri ukladaní trestu za viac trestných činov... a pri ukladaní trestu podľa osobitného predpisu... sa prihliada“. Zároveň sťažovateľ vychádzal aj „z ustálenej súdnej praxe všeobecných súdov a judikatúry, vrátane uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tz 1/2006 zo dňa 7. 3. 2006, ktoré bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky... ktorým bol ustálený výklad ustanovenia § 12 ods. 5 advokátskej tarify“.

Podľa sťažovateľa okresnému súdu (tak vyššiemu súdnemu úradníkovi, ako aj predsedovi senátu) sa „zdalo, že pri aplikácii ustanovenia § 12 ods. 5 advokátskej tarify by“ mu „bola priznaná vysoká odmena, tak aby... ju nemusel priznať, ustanovenie § 12 ods. 5 advokátskej tarify neaplikoval a vyložil si jeho znenie svojvoľne inak, ako bolo ustálené Najvyšším súdom SR, a to v rozpore s jej samotným znením, gramatickým a logickým výkladom tejto právnej normy, ako aj ustálenou praxou všeobecných súdov. Porušovateľ svojim výkladom normy § 12 ods. 5 advokátskej tarify prekrútil vyššie uvedený výklad Najvyššieho súdu SR, poprel ním význam a účel uvedenej právnej normy.“.

Sťažovateľ tvrdí, že okresný súd (v oboch napadnutých rozhodnutiach) „zjavne nesprávne interpretuje uvedené ustanovenie... pri svojej interpretácii neberie do úvahy hrozbu súhrnného trestu za použitia asperačnej zásady, ktorý obvinenému reálne v tomto konaní hrozil, ale len trestnú sadzbu prečinu, z ktorého bol v tomto konaní obvinený, ktorá sa však na toto konanie vôbec nevzťahovala, jej použitie do úvahy neprichádzalo, teda neberie do úvahy ďalšie následky tohto obvinenia a jeho dopad pre obvineného, hrozbu značne vysokého trestu odňatia slobody... a tým zvýšenú náročnosť obhajoby“.

Podľa sťažovateľa „*VSÚ i predseda senátu porušovateľa... popierajú základný zmysel a účel odmeňovania advokátov, vychádzajú len zo svojho subjektívneho pohľadu na to, že sa im zdá odmena vypočítaná podľa § 12 ods. 5 AT vysoká, advokátsku tarifu však nerešpektujú*“.

Odôvodnenie uznesenia zo 16. júna 2014 považuje sťažovateľ nielen za „*nesprávne, ale aj nie celkom zrozumiteľné a tým je nepreskúmateľné, pričom predseda senátu porušovateľa úplne abstrahuje, obchádza skutočnosť, že obvinenému v konaní hrozí súhrnný trest odňatia slobody za použitia asperačnej zásady, ktorá situácia je obdobná ako u obzvlášť nebezpečného recidivistu, kde tiež obhajca poskytuje obvinenému obhajobu len za jeden trestný čin, ktorý obvinený spáchal a ktorého spáchanie ho kvalifikuje ako obzvlášť nebezpečného recidivistu*“.

Podľa sťažovateľa „*sa predseda senátu... nesprávne opiera pri svojom rozhodnutí o výsledok trestného konania, a to o to, že u obžalovaného... bolo upustené od uloženia súhrnného trestu*“, keďže „*Výška odmeny advokáta pri obhajobe... podľa advokátskej tarify nie je závislá od výsledku trestného konania*“, ale od „*trestnej sadzby, ktorá*“ obvinenému „*v konaní hrozí*“.

Sťažovateľ napokon zhrnul, že rozhodnutiami okresného súdu boli porušené jeho „*základné ľudské práva..., pretože tieto sú v extrémnom rozpore s princípom spravodlivosti, výklad (interpretácia) advokátskej tarify, ktorý použil porušovateľ, je v rozpore s advokátskou tarifou... popiera jej význam a účel, je v rozpore s ustálenou praxou všeobecných súdov, porušovateľ neaplikoval na vec príslušnú právnu normu, § 12 ods. 5 advokátskej tarify, teda aplikácia a výklad advokátskej tarify sú zjavne arbitrárne, nesú znaky svojoľnej aplikácie jednoduchého práva a z ústavného hľadiska sú neakceptovateľné a neudržateľné*.

Rozhodnutím a postupom porušovateľa boli porušené... základné ľudské práva... aj z dôvodu porušenia zákona v § 176 ods. 2, § 192 ods. 1 Tr. por., keď odôvodnenia

rozhodnutí porušovatele sú v časti nepreskúmateľné a predseda senátu... riadne nepreskúmal správnosť výrokov uznesenia VSÚ...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Prievidza uzneseniami vyššieho súdneho úradníka č. k. 1 T 211/2010-195 zo dňa 17. 10. 2013 a predsedu senátu č. k. 1 T 211/2010-208 zo dňa 16. 6. 2014 porušil právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], advokáta, na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde Slovenskej republiky, zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo domáhať sa ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, zaručené v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo vlastníť majetok, zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, právo na to, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo pokojne užívať svoj majetok a právo na to, že nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva, zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd,

2. Uznesenie vyššieho súdneho úradníka Okresného súdu Prievidza č. k. 1 T 211/2010-195 zo dňa 17. 10. 2013 a uznesenie predsedu senátu Okresného súdu Prievidza č. k. 1 T 211/2010-208 zo dňa 16. 6. 2014 sa zrušujú a vec sa vracia Okresnému súdu Prievidza na ďalšie konanie.

4. (správne má byť „3“, pozn.) Okresný súd Prievidza je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu všetkých trov konania na účet jeho právneho zástupcu, advokáta JUDr. Tibora Bicka, do 3 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu návrhu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Predmetom sťažnosti je namietané porušenie základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu majetku zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu č. k. 1 T 211/2010-195 zo 17. októbra 2013 (vydaným vyšším súdnym úradníkom) a uznesením č. k 1 T 211/2010-208 zo 16. júna 2014 (vydaným predsedom senátu), ktorým sťažovateľ vytyka ich arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť, svojvoľnosť a ústavnú nekonformnosť, a to z dôvodu nesprávneho výkladu a (ne)aplikácie príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Napadnuté rozhodnutia sťažovateľ považuje za ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a obdobne aj čl. 11 ods. 1 listiny každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obdobne aj čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

1 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 1 T 211/2010-195 zo 17. októbra 2013

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi

zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ uznesenie okresného súdu zo 17. októbra 2013 napadol riadnym opravným prostriedkom.

Sťažovateľ teda využil svoje právo podať proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka sťažnosť, o ktorej rozhodoval predseda senátu, ktorý bol zároveň oprávnený a aj povinný poskytnúť ochranu základným právam alebo slobodám sťažovateľa v prípade zistenia, že napadnutým uznesením vyššieho súdneho úradníka zo 17. októbra 2013 došlo k ich porušeniu. Právomoc predsedu senátu rozhodnúť o opravnom prostriedku sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2 K namietanému porušeniu označených práv napadnutým uznesením okresného súdu č. k 1 T 211/2010-208 zo 16. júna 2014

Sťažovateľ v podstatnom namieta, že predseda senátu rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka zo 17. októbra 2013 nesprávne interpretoval ustanovenie § 12 ods. 5 vyhlášky, ktoré na vec sťažovateľa neaplikoval, v dôsledku čoho bola použitá nižšia základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, čím došlo k priznaniu mu nižšej sumy ako odmeny za obhajobu obvineného

v trestnej veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 1 T 211/2010, ako očakával a požadoval. Predseda senátu takto postupoval napriek tomu, že sťažovateľ poukázal na konkrétne ustanovenia vyhlášky a Trestného zákona, výkladom ktorých dospel k ním prezentovanému spôsobu určenia výšky jeho odmeny za obhajobu, a tiež poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tz 1/2006 zo 7. marca 2006, v intenciách ktorého sa podľa názoru sťažovateľa malo postupovať aj v jeho veci.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd štandardne poukazuje na svoje ústavné postavenie vymedzené v čl. 124 ústavy, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, alebo napr. III. ÚS 80/09, III. ÚS 251/09), ale súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného

súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Z judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 248/08, III. ÚS 580/2012) vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona (v tomto prípade vyhlášky), ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle.

Zároveň ústavný súd vo svojej judikatúre týkajúcej sa problematiky rozhodovania o trovách konania už viackrát formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 94/2014, II. ÚS 757/2014), podľa ktorého ak je u bagateľných vecí vylúčený prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi (napr. v civilných veciach podľa § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy), bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdництва. Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej

moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu (neprevyšujúcu trojnásobok minimálnej mzdy), poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011)].

Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov týkajúcich sa problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu označených základných práv, ktorých porušenie sa namieta, zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k neprípustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

Uvedené východiská možno plne uplatniť aj v prípadoch rozhodovania všeobecných súdov o odmene a náhrade hotových výdavkov a straty času advokátovi ako ustanovenému obhajcovi v trestnom konaní.

Ústavný súd v nadväznosti na uvedené východiská svojej ustálenej judikatúry konštatuje, že námietky sťažovateľa odôvodňujúce porušenie jeho základných práv napadnutým rozhodnutím predsedu senátu okresného súdu smerujú proti rozhodnutiu o priznaní mu odmeny za obhajobu, resp. proti určeniu jej výšky, čo sa v okolnostiach daného prípadu vo svojich dôsledkoch síce mohlo negatívne dotknúť sťažovateľa, avšak z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho konania ich podľa názoru ústavného súdu nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať rovnakú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o námietky proti procesnému postupu všeobecného súdu vedúcemu k rozhodnutiu vo veci samej.

Z napadnutých uznesení okresného súdu vyplýva, že sťažovateľovi bola priznaná odmena obhajoby a náhrada hotových výdavkov a straty času v sume 2 309,91 €. Oproti požadovanej sume 3 344,57 € je to o 1 034,66 € menej. Tento rozdiel však stále nepredstavuje sumu, kvôli ktorej sa sťažovateľ obrátil na ústavný súd so svojou sťažnosťou pre porušenie svojich práv, pretože z rozhodnutí okresného súdu je zjavné, že sťažovateľovi nebola priznaná odmena a náhrada za v návrhu uplatnené:

„- písomné podanie na Okresný súd Prievidza dňa 21. 9. 2010 k sp. zn. 0 Tp 714/2010 – návrh na opravu opatrenia OS v Prievidzi č. k 0 Tp 714/2010-2 dňa 4. 5. 2010...“ vyčíslené na 30,06 € a k tomu režijný paušál v hodnote 7,21 €,

„- ďalšia porada a rokovanie s klientom... dňa 11. 10. 2010 v ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou v trvaní od 10.20 hod. do 11.45 hod...“ vyčíslená na 80,15 € a k tomu režijný paušál v hodnote 7,21 €,

„- náhrada za stratu času dňa 11. 10. 2010 za čas strávený obhajcom cestou z AK v Pov. Bystrici... do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou a späť v trvaní 6 polhodín...“ vyčíslená na 72,12 € a

„- cestovné obhajcu dňa 11. 10. 2010 z AK v Pov. Bystrici... do ÚVTOS Hrnčiarovce nad Parnou a späť os. mot. vozidlom...“ vyčíslené na 67,13 €,

t. j. odmena, hotové výdavky a náhrada za stratu času v celkovej sume 263,88 €, ktorých nepriznanie sťažovateľ v sťažnosti ústavnému súdu nerozporuje, preto ústavný súd vychádzal z tohto, že ich nepriznanie považoval za správne.

Bez tejto čiastky tak prakticky suma, ktorá viedla sťažovateľa k podaniu sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vo vzťahu k uzneseniu okresného súdu zo 16. júna 2014 a ktorú mu okresný súd podľa jeho názoru v rozpore s príslušnými ustanoveniami právnych predpisov nepriznal, predstavuje spolu sumu 770,78 €.

V zmysle už uvedenej judikatúry ústavného súdu je takáto suma považovaná za sumu bagateľnú, preto v danej veci bolo potrebné skúmať, či k prípadnému zásahu do základných práv alebo slobôd sťažovateľa došlo v mimoriadne závažnom rozsahu (intenzite), zvlášť

extrémnym spôsobom alebo či napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k neprípustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv.

Okresný súd – predseda senátu— v odôvodnení napadnutého uznesenia zo 16. júna 2014 uviedol:

„Predseda senátu sa stotožnil s názorom..., že advokátovi [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] patrí odmena len v takej výške a za tie úkony, ako ich priznal vyšší súdny úradník... .. vyúčtovaná výška základnej sadzby tarifnej odmeny obhajcu za použitia § 12 ods. 3 a 5 Vyhlášky je takto určená dôvodne. Predseda senátu... poukazuje na odôvodnenie vyššieho súdneho úradníka, s ktorým sa... v plnom rozsahu stotožnil. Poukazujem na to, že obhajoba musí obsiahnuť celý predmet trestného konania, v tomto... prípade súd upúšťal od súhrnného trestu odňatia slobody, avšak obhajca už nemohol ovplyvniť predchádzajúce rozhodnutie v prípade ukladania súhrnného trestu, pretože odsúdený bol už právoplatne odsúdený Okresným súdom v Partizánskom t. j. obhajca už nemôže... zvrátiť rozhodnutie o vine, ani ustáliť iné poľahčujúce, či priťažujúce okolnosti, na ktoré súd prihliadal pri ukladaní trestu, t. j. nemôže dosiahnuť miernejší trest ako ten, ktorý už bol skorším rozhodnutím uložený. ... obhajca uskutočňoval úkony právnej služby a prislúchala mu odmena vychádzajúca z trestnej sadzby pre trestný čin, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. ... podstatou je... vzťah aj medzi primeranosťou náročnosti obhajoby k odmene a následnej náhrade odmeny... Priznanie odmeny vykladajúc ustanovenia § 12 ods.3 a 5 citovanej Vyhlášky tak, ako v tomto prípade obhajca by mohlo viesť k značnej nerovnováhe... Práve... úvaha berúca na zreteľ primeranosť odmeny k obhajobe správne viedla vyššieho súdneho úradníka k použitému výkladu § 12 ods.3 a 5 citovanej Vyhlášky.“

Keďže predseda senátu v súvislosti s odôvodnením svojho uznesenia zo 16. júna 2014 poukázal na odôvodnenie uznesenia vyššieho súdneho úradníka (zo 17. októbra 2013), s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil (a aj zopakoval jeho argumentáciu), ústavný súd preskúmal relevantnú časť odôvodnenia aj tohto uznesenia.

Vyšší súdny úradník v odôvodnení rozhodnutia zo 17. októbra 2013 uviedol:

„Dôvodom rozdielu medzi základnou sadzbou tarifnej odmeny vo výške aká je vyúčtovaná a aká je priznaná je rozdielny výklad princípu výpočtu tarifnej odmeny vyplývajúcej z § 12 ods. 3 a § 12 ods. 5 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z., pričom obhajca vyžaduje výklad doslovný, no súd vykladá uvedené ustanovenia užšie vychádzajúc z princípu primeranosti odmeny, dôvodiac aj zásadou, že nemožno rozhodnúť dvakrát o tom istom nároku (ne bis in idem).

... V zásade platí, že pokiaľ sa vedie trestné konanie pričom obžalovaný spáchal jedným alebo viacerými skutkami viac trestných činov, základná sadzba sa odvíja od hornej hranice trestnej sadzby najprísnejšie trestného činu. Takéto pravidlo však súd nepovažuje za použiteľné pri ukladaní trestov súhrnných a spoločných bez ohľadu či bola alebo nebola použitá asperačná zásada...

Podľa § 12 ods. 3 písm. a) cit. vyhl. pri obhajobe v trestnom konaní je základnou sadzbou tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby, ak ide o trestný čin, za ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje päť rokov, jedna dvanástina výpočtového základu.

Podľa § 12 ods. 5 cit. vyhl. na zákonné zvýšenie trestnej sadzby u obzvlášť nebezpečných recidivistov pri ukladaní trestu za viac trestných činov a pri ukladaní trestu podľa osobitného predpisu sa prihliada.

Tak ako správne obhajca poukazuje v návrhu na priznanie odmeny, v prípade, že by súd nerozhodol podľa § 44 Tr. zák. o upustení od uloženia súhrnného trestu, a trest by ukladal, ukladal by trest súhrnný. Preto súd ďalej vychádza z fikcie ukladania súhrnného trestu - a trestnej sadzby za použitia asperačnej zásady, z ktorej vychádzal súd pri úvahe o treste.

Rozhodnutím 2 Tz 1/2006 Najvyšší súd... vyslovil právny názor, podľa ktorého princípu odmeňovania advokátov zodpovedá to, ak je významnejšia úloha advokáta a náročnosť jeho úkonov zohľadnená vo výške odmeny, a to tým, že sa na zvýšenie hornej hranice trestnej sadzby v zmysle asperačnej zásady prihliadne. Vyššia spoločenská nebezpečnosť trestných činov je vyjadrená aj zvýšením trestnej sadzby v prípade asperačnej zásady. Z uvedeného rozhodnutia okrem vyššie uvedených záverov však možno vyvodiť aj ďalšie. Najvyšší súd nepoužil doslovný výklad § 12 ds. 5 cit. vyhl., ale vyložil si úmysel

zákonodarcu, ktorý znenie tohto ustanovenia zmenil ako dôsledok včlenenia asperačnej zásady do Trestného zákona. Ide práve o priznanie zvýšenej odmeny pri ukladaní trestu za viac trestných činov len u obzvlášť nebezpečného recidivistu, ktoré by bolo nelogické, hoci vyplývajúce z doslovného znenia § 12 ods. 5 cit vyhl.. Je zrejmé, že výklad tohto ustanovenia sa podrobil základnému princípu, na ktorom spočíva odmeňovanie advokátov. Uvedené rozhodnutie môže byť na prvý pohľad čiastkovým riešením aj v tejto veci a to v zhode s vyúčtovaním obhajcu, no tu je potrebné uviesť, že v trestnom konaní, ktorého sa rozhodovanie Najvyššieho súdu... o trovách obhajoby týkalo, súd ukladal úhrnný trest s použitím asperačnej zásady. Nebolo tak pochybnosti o tom, že obhajca vykonal obhajobu týkajúcu sa všetkých skutkov majúcich znaky toho ktorého trestného činu, jeho obhajoba sa týkala rozhodovania o vine a treste pre všetky zbíhajúce sa trestné činy.

... tak ako je potrebné princíp primeranosti odmeny uplatniť na výklad právnej úpravy, pokiaľ je odmena neprimerane nízka, tak aj pre prípad, že je neprimerane vysoká.

... takýto princíp sa uplatňuje aj pri použití iného ustanovenia, a to § 14 ods. 7 cit. vyhl., kde pokiaľ obhajca nevykonával obhajobu počas celého konania o dohode o vine a o treste..., zvýšenie... základnej sadzby tarifnej odmeny sa neprizná.

V tomto zmysle súd vyložil ustanovenia § 12 ods. 3 a 5 cit. vyhl. tak, že zvýšenie odmeny nemožno priznať pri ukladaní súhrnného trestu...

Obhajoba by mala obsiahnuť celý predmet trestného konania, mala by sa týkať tak rozhodovania o vine ako aj o treste. V prípade ukladania súhrnného trestu už rozhodnuté o vine a o treste v konaní, ktorého výrok o treste sa ruší, bolo. Obhajca nemôže vzhľadom k tomuto konaniu zvrátiť rozhodnutie o vine a ani ustáliť iné poľahčujúce či pritažujúce okolnosti, na ktoré súd bude prihliadať, nemôže dosiahnuť miernejší trest, ako ten ktorý už bol skorším rozhodnutím uložený. Hoci obhajca môže poukázať na to, že nejde o úplne totožný rozsah obhajoby, s čím možno súhlasiť, súd nemá za to, že by mu mala byť daná váha (a cena) obhajoby veci, o ktorej sa už právoplatne rozhodlo, a v ktorej už iný obhajca úkony právnej služby uskutočnil. V súvislosti s týmto skorším trestným konaním, v prípade, že bol naplnený dôvod povinnej obhajoby obhajca uskutočňoval úkony právnej služby a prislúchala mu odmena vychádzajúca z trestnej sadzby pre trestný čin, pre ktorý bolo vznesené obvinenie. Hoci nejde v prípade rozhodovania o trovách obhajoby v inej veci

o porušenie zásady ne bis in idem, tak ako sa chápe klasicky vo vzťahu ku konaniu, pokiaľ však ide o povinnosť náhrady trov obhajoby odsúdeným, vychádzanie z tej istej východiskovej trestnej sadzby, už porušením tejto zásady je.

Podstatou je tak vzťah aj medzi primeranosťou náročnosti obhajoby k odmene a následnej náhrade odmeny (bez ohľadu či ju bude znášať štát alebo odsúdený). Priznanie odmeny vykladajúc ustanovenia § 12 ods. 3 a 5 cit. vyhl. tak ako v tomto prípade obhajca, by mohlo viesť k značnej nerovnováhe ba až k absurdným situáciám, keby z dôvodu povinnej obhajoby vo veci, kde bolo vznesené obvinenie pre prečin s nízkou hornou hranicou trestnej sadzby, ale tiež tomu, že prichádza už od počiatku do úvahy uloženie súhrnného trestu vzhľadom k inej trestnej veci pre obzvlášť závažný zločin, odmena za úkon právnej služby za obhajobu pre krádež v samoobsluže by sa rovnala odmene za obhajobu pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy. Odsúdený, alebo v prípade bezplatnej obhajoby štát by následne bol povinný opätovne niesť bremeno náhrady týkajúcej sa tej istej veci. Práve takáto úvaha berúca na zreteľ primeranosť odmeny k obhajobe viedla súd k použitému výkladu § 12 ods. 3 a 5 cit. vyhl. Nejde pritom o svojvoľný výklad, umožňujúci rozhodnúť v tom istom prípade rôzne, ale vzťahujúci sa k tomu istému druhu vyskytujúcich sa situácií - ukladaniu súhrnného (eventuálne spoločného) bez ohľadu na použitie asperačnej zásady.“

S prihliadnutím na citovanú časť napadnutých uznesení okresného súdu ústavný súd konštatuje, že ich závery považuje za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Odôvodnenia napadnutých uznesení dali jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na to, akými úvahami sa súd (vyšší súdny úradník aj predseda senátu) spravoval pri rozhodovaní o určení odmeny sťažovateľa za výkon obhajoby a náhrady jeho hotových výdavkov a za stratu času. Rovnako je z rozhodnutí zrejmé, prečo predseda senátu stotožňujúc sa s názorom vyššieho súdneho úradníka nepovažoval sťažovateľom prezentovaný výklad ustanovení § 12 ods. 3 a 5 vyhlášky za aplikovateľný v jeho veci a taktiež dostatočne ozrejmil, prečo v tejto veci nebolo možné postupovať v súlade so závermi rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Tz 1/2006 zo 7. marca 2006.

Rozhodnutia okresného súdu nevykazujú žiaden vnútorný rozpor a nepopierajú zmysel ani účel použitej právnej úpravy. Aplikácia a výklad príslušných ustanovení právneho predpisu vyšším súdnym úradníkom a následne predsedom senátu podľa názoru ústavného súdu preto nemohli neprípustným spôsobom zasiahnuť do základného práva sťažovateľa vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 11 ods. 1 listiny, prípadne do práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a ani do jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a ani do práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Aj keby ústavný súd dospel k názoru o akceptovateľnosti tvrdení sťažovateľa, ktorými spochybňuje obe napadnuté rozhodnutia okresného súdu z hľadiska nerešpektovania zákonných kritérií pre priznanie trov obhajoby, sťažovateľom namietané pochybenie okresného súdu zjavne nemá ústavnú relevanciu. Uplatňujúc východiská svojej doterajšej judikatúry ústavný súd zastáva názor, že v danom prípade by nešlo o pochybenie takej intenzity, na základe ktorého by mohol po prípadnom prijatí sťažnosti reálne dospieť k záveru o porušení označených základných práv sťažovateľa. Opačný prístup k posudzovaniu námietky sťažovateľa by v konečnom dôsledku smeroval k spochybňovaniu ústavného postavenia ústavného súdu ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) a vyúsťoval do jeho vnímania ako riadnej (príp. mimoriadnej) opravnej inštalácie v rámci sústavy všeobecných súdov.

Pokiaľ sťažovateľ v petite sťažnosti navrhoval vysloviť porušenie základného práva na zákonného sudcu zaručeného v čl. 48 ods. 1 ústavy, ústavný súd konštatuje, že v tejto súvislosti v texte odôvodnenia sťažnosti absolútne absentuje akákoľvek (a už vôbec nie relevantná) argumentácia, ktorá by bola spôsobilá iniciovať ústavnoprávny prieskum napadnutých rozhodnutí v tomto smere.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti sťažovateľa, t. j. v časti namietaného porušenia základných zaručených v čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a v čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práv zaručených

v čl. 6 ods. 1 dohovoru a v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením okresného súdu č. k. 1 T 211/2010-208 zo 16. júna 2014 vydaným predsedom senátu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 2015